

tevens oud programma Grieks

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommitteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommitteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het bij de toets behorende correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden met inachtneming van het correctievoorschrift toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.
- NB1 Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.
- NB2 Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een onvolkomenheid bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk nadat de onvolkomenheid is vastgesteld via Examenblad.nl verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

NB

Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.

Een onvolkomenheid kan ook op een tijdstip geconstateerd worden dat een aanvulling op het correctievoorschrift te laat zou komen.

In dat geval houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 76 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

- 1 De onder '2 Algemene regels' geformuleerde bepalingen met betrekking tot een vraag zijn mutatis mutandis ook van toepassing op een kolon.
- 2 Bij de beoordeling van een essayvraag geldt dat, indien het maximum aantal woorden is overschreden, hiervoor geen scorepunt(en) in mindering wordt/worden gebracht.
- 3 Bij de beoordeling van de vertaling moet de score 0 worden toegekend indien in een kolon een ernstige fout is gemaakt; deze score kan niet worden gecompenseerd door de juiste weergave van de rest van het kolon.
- 4 Indien bij de vertaling een aantekening is genegeerd en indien dit heeft geleid tot een onjuiste weergave van het desbetreffende tekstelement, één scorepunt / meerdere scorepunten in mindering brengen, afhankelijk van de zwaarte van de fout en het maximum van het desbetreffende kolon.
- 5 Indien bij de vertaling van een kolon een Grieks woord niet is vertaald en dit woord niet van essentieel belang is voor de betekenis van dit kolon, één scorepunt in mindering brengen, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.

4.1 Beoordelingsmodel voor de vragen

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Tekst 1

- 1 **maximumscore 1**
κακῶν (regel 907)
- 2 **maximumscore 1**
ἀποδώσω (regel 912)
- 3 **maximumscore 2**
- a. Electra zegt dat Aegisthus Agamemnon gedood heeft (maar volgens het citaat heeft Clytaemestra dat gedaan) 1
 - b. Electra bedoelt dat Aegisthus de aanstichter is van de moord (zoals ook in het citaat) 1
- Of woorden van overeenkomstige strekking.
- 4 **maximumscore 2**
- a. δάμαρτά 1
 - b. τις 1
- 5 **maximumscore 1**
Electra zegt dat Aegisthus wist dat zijn relatie met Clytaemestra zondig was / dat Clytaemestra wist dat zij met een goddeloos man getrouwd was.
Of woorden van overeenkomstige strekking.
- 6 **maximumscore 2**
- Electra vermeldt hoe men in Argos over Aegisthus sprak.
 - Electra verafschuwt kinderen die in de stad met de naam van hun moeder worden aangeduid.
 - Electra heeft het over de reputatie van mannen die boven hun stand trouwen.
- Of woorden van overeenkomstige strekking.
- indien drie antwoorden juist zijn 2
indien twee antwoorden juist zijn 1
indien één of geen antwoord juist is 0
- 7 **maximumscore 2**
- a. het bloeien 1
 - b. Electra heeft het over rijkdom in combinatie met morele slechtheid. (Zij spreekt dus niet over rijkdom in het algemeen) 1
- Of woorden van overeenkomstige strekking.

Vraag	Antwoord	Scores
8	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • γνωρίμως (δ') αίνιξομαι (regel 946) / σιωπῶ (γνωρίμως δ') αίνιξομαι (regel 946) 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • In raadsels spreken en duidelijk lijken met elkaar in tegenspraak / Electra zegt dat ze zal zwijgen, maar gaat toch (in raadsels) spreken Of woorden van overeenkomstige strekking. 	1
9	maximumscore 3	
	<ul style="list-style-type: none"> • a. Volgens Electra maakte Aegisthus hierbij gebruik van zijn bezit/paleis 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Volgens Electra maakte Aegisthus hierbij gebruik van zijn uiterlijk 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • b. Het imperfectum / De werkwoordsvorm / ὕβριζες beschrijft een situatie (in het verleden) die zich herhaaldelijk voordeed Of woorden van overeenkomstige strekking. 	1
10	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • a. Electra noemt zichzelf maagd 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • b. Castor wijst Electra als vrouw toe aan Pylades / Electra wordt uitgehuwelijkt (aan Pylades) Of woorden van overeenkomstige strekking. 	1
11	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • a. (regel) 918 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • b. (regel) 938 	1

Opmerking

Niet fout rekenen wanneer bij b. als antwoord is gegeven '(regel) 939'.

Tekst 2

- 12 maximumscore 1**
Je mag (echt) zeggen wat je wilt (zoals ik al eerder zei).
Of woorden van overeenkomstige strekking.
- 13 maximumscore 1**
Er was (door Zeus) een beeld/afbeelding van Helena naar Troje gestuurd / Helena zelf was in Egypte.
Of woorden van overeenkomstige strekking.
- 14 maximumscore 1**
ἔκοῦσ' (regel 1065)

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

15 maximumscore 2

- Electra wist wél dat Clytaemestra al direct op overspel uit was / zich al direct opmaakte 1
 - Electra wist wél dat Clytaemestra niet solidair was met de Grieken en Agamemnon 1
- Of woorden van overeenkomstige strekking.

16 maximumscore 3

- a. Electra wenst dat haar moeder meer verstand had (en Nestor zegt dat zij genoeg verstand had) / Electra noemt haar moeder (even) lichtzinnig als Helena (en Nestor noemt haar een edele vrouw) 1
 - b. Nestor zegt dat Aegisthus tijdens de Trojaanse oorlog bezig was Clytaemestra te verleiden. Volgens Electra was Clytaemestra al gevoelig voor verleidingen vóór de dood van Iphigenia / vóór de Grieken in Troje waren 1
 - Nestor zegt dat Aegisthus Clytaemestra verleidde. Volgens Electra nam Clytaemestra het initiatief 1
- Of woorden van overeenkomstige strekking.

17 maximumscore 2

- a. Vrouwen die zich opmaken als hun man niet thuis is, zijn slecht 1
 - b. (Premisse maior: Vrouwen die zich opmaken als hun man niet thuis is, zijn slecht.)
premissie minor: Jij maakte je mooi, zodra je man weg was
conclusie: Jij bent slecht 1
- Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerking

Bij b. alleen een scorepunt toekennen wanneer zowel de premissie minor als de conclusie juist zijn.

18 maximumscore 2

- Clytaemestra had een voortreffelijke man 1
 - Clytaemestra kon positief afsteken tegenover haar (slechte) zus Helena 1
- Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerking

Geen scorepunt toekennen wanneer in plaats van 'Clytaemestra had een voortreffelijke man' als antwoord is gegeven 'Clytaemestra had een man'.

Vraag	Antwoord	Scores
19	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • Nee, in regel 1088 wordt met πόσιν Agamemnon bedoeld, want Agamemnon is gedood door Clytaemestra / door zijn vrouw • In regel 1091 wordt met πόσις Aegisthus bedoeld, want Electra zegt dat hij in ballingschap zou moeten leven in plaats van Orestes 	1
	Of woorden van overeenkomstige strekking.	1
20	maximumscore 1	
	de bezittingen van (de vermoorde echtgenoot) Agamemnon (waar Electra, Orestes (en Chrysothemis) recht op hadden) / de bezittingen waar de kinderen van Agamemnon recht op hadden	
	Of woorden van overeenkomstige strekking.	
21	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> • a. De moord op Aegisthus wordt achteraf beschreven in een bodeverhaal / verslag door een ooggetuige • b. Orestes en Electra komen (direct na de moord) met het bloed van Clytaemestra besmeurd het toneel op (zoals het koor rapporteert) / Het lijk van Clytaemestra wordt op het toneel gebracht / Van Clytaemestra worden de doodskreten (vanuit het skènègebouw) gehoord / door het koor gerapporteerd 	1
	Of woorden van overeenkomstige strekking.	1
	<i>Opmerking</i>	
	<i>Wanneer bij a. als antwoord is gegeven 'Het lijk van Aegisthus wordt door Electra toegesproken', geen scorepunt toekennen.</i>	
22	maximumscore 1	
	Hoewel ik leef, voel ik me alsof ik dood ben / Hoewel ze leeft, voelt ze zich alsof ze dood is.	
	Of woorden van overeenkomstige strekking.	

4.2 Beoordelingsmodel voor de vertaling

Kolon 23

23 maximumscore 1

Σύ τ' (kolon 24) ἔπου

Jij moet (me/ons/hen) volgen / meegaan

Niet fout rekenen: Jij gaat mee

Kolon 24

24 maximumscore 1

ὦ γεραιὰ δυστυχεστάτη γύναι,

(o) oude/eerbiedwaardige zeer ongelukkige vrouw

Vraag	Antwoord	Scores
Kolon 25		
25	maximumscore 1 Μεθήκουσίν σ' Ὀδυσσέως πάρα οἶδ', Deze mannen/soldaten hier / Dezen/Zij komen je halen in opdracht van Odysseus	
Kolon 26		
26	maximumscore 2 ᾧ σε δούλην κλῆρος ἐκπέμπει πάτρας. voor/aan/naar wie het lot / loting jou als slavin / als wiens slavin het lot jou uit het vaderland (weg)stuurt	
	Niet fout rekenen: κλῆρος scherf κλῆρος stuk grond / erfenis κλῆρος πάτρας het lot van het vaderland πάτρας van je vader / vaders πάτρας naar het/mijn vaderland(en)	0 1 0 0
Kolon 27		
27	maximumscore 1 Οἷ γὼ τάλαινα· Wee mij / Ach ik ongelukkige	
Kolon 28		
28	maximumscore 2 τοῦτο δὴ τὸ λοίσθιον καὶ τέρμα πάντων τῶν ἐμῶν ἤδη κακῶν dit/dat is (nu/dan) het/de laatste en het eind(punt) van al mijn ellende/rampen	
	Niet fout rekenen: πάντων τῶν ἐμῶν κακῶν van alles van mijn ellende/rampen	
Kolon 29		
29	maximumscore 1 ἔξειμι πατρίδος, ik ga weg / zal weggaan uit mijn/het vaderland	
Kolon 30		
30	maximumscore 2 πόλις ὑφάπτεται πυρί. de stad wordt aangestoken met vuur / de stad wordt in brand gestoken	
	πυρί voor het vuur	0

Vraag	Antwoord	Scores
Kolon 31		
31	maximumscore 1 ὡς ἀσπάζωμαι τὴν ταλαίπωρον πόλιν. opdat ik de ongelukkige stad vaarwel zeg	
	Niet fout rekenen: ἀσπάζωμαι ik vaarwel zal zeggen	
	<i>De woorden ἄλλ', ὧ γεραιὲ πούς, ἐπίσπευσον μόλις zijn voorvertaald.</i>	
Kolon 32		
32	maximumscore 2 ᾿Ω μεγάλα δὴ ποτ' ἀμπνέουσ' ἐν βαρβάροις Τροία, (O) Troje dat eens (dus/dan) in hoog aanzien stond bij/onder (de) barbaren	
	ἐν βαρβάροις Τροία in het barbaarse Troje	0
Kolon 33		
33	maximumscore 2 τὸ κλεινὸν ὄνομ' ἀφαιρήση τάχα. je zult weldra/snel beroofd worden van je/de beroemde naam	
	Niet fout rekenen: ἀφαιρήση je wordt beroofd ἀφαιρήση niet vertaald als 2e persoon enkelvoud τάχα misschien	0 1
Kolon 34		
34	maximumscore 1 Πιμπρᾶσί σ', De Grieken / Ze steken je in brand	
Kolon 35		
35	maximumscore 2 ἡμᾶς δ' ἐξάγουσ' ἤδη χθονὸς δούλας· (en) ons/mij leiden ze reeds/dadelijk/nu als slavinnen/slavin weg uit het land	
	ἡμᾶς jullie	0
	ἡμᾶς δούλας onze slavinnen	0
	ἤδη eindelijk/voortaan	1
Kolon 36		
36	maximumscore 1 ἰὸ θεοί. o goden	

Vraag	Antwoord	Scores
Kolon 37		
37	maximumscore 2 Καὶ τί τοὺς θεοὺς καλῶ; En waarom/waarvoor / Waarom ook/eigenlijk roep ik de goden aan?	
	Niet fout rekenen: En waarom moet/zal/zou ik de goden aanroepen τί iets/enigszins	0
Kolon 38		
38	maximumscore 2 Καὶ πρὶν γὰρ οὐκ ἤκουσαν Dat heeft geen zin, want ook vroeger luisterden ze niet	
	Niet fout rekenen: Καὶ γὰρ En dat heeft geen zin, want Niet fout rekenen: οὐκ ἤκουσαν hoorden ze me niet πρὶν als voegwoord vertaald οὐκ ἤκουσαν kwamen ze niet	0 0
Kolon 39		
39	maximumscore 1 ἀνακαλούμενοι. wanneer/hoewel ze werden (aan)geroepen	
Kolon 40		
40	maximumscore 1 Φέρ', Kom(aan)	
	Φέρ' elke andere betekenis dan 'kom(aan)' of een synoniem daarvan	0
Kolon 41		
41	maximumscore 2 ἐς πυρὰν δράμωμεν· laten we / laat ik naar de brandstapel snellen/lopen	
	πυρὰ vuur/brand	1
	δράμωμεν we snellen/lopen / ik snel/loop	1
Kolon 42		
42	maximumscore 1 ὡς κάλλιστά μοι want het is het mooiste/beste voor mij	

Vraag	Antwoord	Scores
Kolon 43		
43	<p>maximumscore 2</p> <p>σὺν τῆδε πατρίδι κατθανεῖν πυρουμένη.</p> <p>te sterven door samen met dit vaderland verbrand te worden / mezelf te verbranden</p> <p>Niet fout rekenen: σὺν τῆδε πατρίδι πυρουμένη samen met dit vaderland dat verbrand wordt</p>	
Kolon 44		
44	<p>maximumscore 2</p> <p>Ἐνθουσιᾶς, δύστηνε, τοῖς σαυτῆς κακοῖς.</p> <p>Je bent buiten jezelf, ongelukkige, door jouw (eigen) ellende/rampen / door de ellende van jezelf</p> <p>τοῖς σαυτῆς κακοῖς voor je eigen ellende</p>	0
Kolon 45		
45	<p>maximumscore 1</p> <p>Ἄλλ' ἄγετε,</p> <p>Maar kom</p> <p>Niet fout rekenen: ἄγετε voer (haar) weg / neem (haar) mee</p>	
Kolon 46		
46	<p>maximumscore 1</p> <p>μὴ φείδεσθ'·</p> <p>aarzel niet</p> <p>Niet fout rekenen: niet aarzelen</p>	
Kolon 47		
47	<p>maximumscore 2</p> <p>Ὅδυσσέως δὲ χρὴ ἐς χεῖρα δοῦναι τήνδε</p> <p>(en/maar/want) het is nodig haar/Hekabe in handen / in de macht van Odysseus te geven</p> <p>χεῖρ troep soldaten</p>	1
Kolon 48		
48	<p>maximumscore 1</p> <p>καὶ πέμπειν γέρας.</p> <p>en (haar) als eergeschenk te zenden/begeleiden/brengen</p>	

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examinator in de applicatie Wolf.
Accordeer deze gegevens voor Cito uiterlijk op 26 juni.

6 Bronvermeldingen

tekst 1	Euripides, Electra 907-951
tekst 2	Euripides, Electra 1049-1096
tekst 3	Euripides, Troades 1269-1286